

Az Egyesült Királyság nyílt forrású politikája

Készítette a Közigazgatási és Igazságügyi minisztérium E-közigazgatási
Szabad Szoftver Kompetencia Központja
Budapest, 2013

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kódszám: EKOP–1.2.15

Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 Unported
Licenc feltételeinek megfelelően szabadon felhasználható.

A dokumentum legfrissebb változata letölthető a honlapunkról:

<http://szabadszoftver.kormany.hu/>

Tartalomjegyzék

Nyílt forrású irányelv.....	2
Szabad szoftverek.....	2
Nem szabad szoftverek.....	3
Nyílt szabványok.....	3
Újrafelhasználás.....	3
Nyílt forrású közbeszerzési eszközkészlet.....	4
Beszerzés módja.....	4
Nyílt forrású lehetőségek.....	4
Szoftverek felmérése kormányzati szempontból.....	5

Az Egyesült Királyság nyílt forrású politikája

Az Egyesült Királyság kormánya kiadott egy nyílt forrású irányelvet¹ és nyílt forrású közbeszerzési eszközkészletet², amelyek egyértelműen lefektették a nyílt forrású szoftverek helyzetét, és iránymutatást adtak a közbeszerzésekre vonatkozóan.

Nyílt forrású irányelv

Az irányelv jelenlegi változatát 2004-ben adták ki, és 2009-ben az „Open Source, Open Standards and Re-Use: Government Action Plan” című dokumentumban erősítették meg.

A megerősített szabad szoftveres irányelv célja az adófizetők pénzéért cserébe a maximális érték biztosítása volt. Az irányelv tükrözte a nyílt forrású piac és a kormányzati IT megközelítésének változásait is.

Az irányelv célja volt, hogy egyenlő versenyfeltételek legyenek a szabad szoftverek előtt, és bátorította a nyílt szabványok használatát, és a már megvásárolt szoftverek újrafelhasználását. A cselekvési terv felvázolta a kormányzaton belül és az IT beszállítókkal kapcsolatos lépéseket a szabad szoftverek előnyeinek kihasználása érdekében.

A kormányzati irányelv teljes szövege az alábbiakban olvasható.

Szabad szoftverek

- A kormányzat aktívan és egyenlően fogja figyelembe venni a szabad szoftveres megoldásokat a zárt forrásúak mellett a közbeszerzési döntések meghozatalakor.
- A közbeszerzési döntéseket az üzleti igényre adott legjobb ár-érték arányú megoldás alapján kell meghozni, figyelembe véve a megoldás teljes élettartamára vonatkozó teljes birtoklási költséget, beleértve a belépési és kilépési költségeket, miután biztosították, hogy a megoldások teljesítik a minimális és alapvető képességekre vonatkozó, biztonsági, méretezhetőségi, átvihetőségi, támogatási és üzemeltetési követelményeket. Ha korábban egy zárt forrású megoldásra „örökös licenct” vásároltak (emiatt látszólag nulla költsége lenne a projektnek), akkor árnyék licencköltséget kell alkalmazni a teljes birtoklási költség igazságos összehasonlításának biztosítása érdekében.

¹ <http://www.cabinetoffice.gov.uk/resource-library/open-source-open-standards-and-re-use-government-action-plan>

² <http://www.cabinetoffice.gov.uk/resource-library/open-source-procurement-toolkit>

Az árnyék licencköltség azonos a termék nyilvános listaárával (nem számítható be kedvezmény), vagy a közszféra által keretszerződések keretében fizetett árral.

- A kormányzat az IT megoldások szállítóitól elvárja, hogy szükség esetén a szabad és nem szabad szoftveres megoldások megfelelő keverékét hozzák létre, biztosítva, hogy a lehető legjobb átfogó megoldást lehessen figyelembe venni. A szállítóktól megkövetelik, hogy ezt bizonyítani tudják a közbeszerzési vizsgálatkor. Ha nem tudják bizonyítani, hogy megvizsgálták a szabad szoftveres termékeket, az ajánlat érvénytelennek minősül, és valószínűleg eltávolítják az ajánlattételi eljárásból.
- Ha nincs jelentős általános költségkülönbség a szabad és nem szabad szoftveres termékek között, akkor a szabad szoftvereket kell választani az eredendő további rugalmasságuk miatt.

Nem szabad szoftverek

- A kormányzat ahol lehet, kerüli a zárt forrású szoftverekbe való bezáródást. A kivezetési, újratendereztetési és újraépítési költségeket figyelembe veszik a közbeszerzési döntéseknél, és a zárt forrású szoftvereket javasloktól megkövetelik a kivezetés elérésének leírását.
- Ha zárt forrású szoftvereket kell vásárolni, a kormány elvárja, hogy a licencek a teljes közszféra számára használhatók legyenek, és a már megvásárolt licencek további költség vagy korlátozás nélkül átvihetők legyenek a közszférán belül – beleértve a felhő alapú szolgáltatási környezeteket is. A kormány ahol lehet, kormány szintű megegyezéseket keres a szoftverszállítókkal, amelyek biztosítják, hogy a kormányzatot egyetlen partnerként kezelik a mennyiségi kedvezmények és a licencek átvihetősége szempontjából.

Nyílt szabványok

- A kormány nyílt szabványokat használ a közbeszerzési specifikációiban, és megköveteli, hogy a megoldások megfeleljenek a nyílt szabványoknak. A kormány támogatni fogja a nyílt szabványok és specifikációk fejlesztését.

Újrafelhasználás

1. A kormány biztosítani kívánja minden jogát arra, hogy az általa beszerzett kereskedelmi termékek forráskódjait vagy testesztelési kódjait közzétegye, hogy a közszférában lehetségessé váljon az újrafelhasználás. Ahol lehetséges, a kormányzat számára fejlesztett általános célú szoftverek szabad szoftverként lesznek kiadva.
2. Amennyiben a közszféra már birtokol egy rendszert, tervet vagy architektúrát, a kormányzat elvárja annak újrafelhasználhatóságát, és hogy a kereskedelmi szerződések ezt elismerjék. Új fejlesztések esetén a szállítók garantálják, hogy a múltban nem fejlesztettek vagy állítottak elő részben vagy egészben összehasonlítható terméket a közszféra számára, vagy ha igen, akkor ez hogyan tükröződik a csökkentett költségekben, kockázatokban és időigényben.
3. Amennyiben a szállítók harmadik féltől származó terméket javasolnak, teljes átláthatóságnak kell lennie. Ha létezik kormány szintű megállapodás, akkor lehetségesnek kell lennie ezt kihasználni, ha ez maximalizálná az értéket a közszféra számára. A kormányzat elvárja, hogy csak a szállító részéről felmerülő költségekről kapjon számlát, kivéve ha a szállító tisztán és átláthatóan tudja bizonyítani a további érték létrejöttét.

Minden szoftvermegoldás-választással kapcsolatos döntésnek, a szabad szoftverekkel kapcsolatosakat is ideértve, összhangban kell lennie az ár-érték arány irányelvvel, az EU közbeszerzési szabályaival és az EU egyezmény elveivel.

Nyílt forrású közbeszerzési eszközkészlet

A kormányzat honlapján elérhetővé tett egy nyílt forrású közbeszerzési eszközkészletet, amely dokumentumok sorozatából áll, és iránymutatásokat tartalmaz a szabad szoftverek beszerzésével kapcsolatban.

A szabad szoftverek széles körű felhasználhatósága miatt ezek a dokumentumok bemutatják a szabad szoftvereket, eloszlatnak néhány mítoszt, általános tanácsokat adnak, és általános problémákra hívják fel a figyelmet. A dokumentumok által körbejárt témákat a következőkben foglaljuk össze.

Beszerzés módja

A dokumentumok célja magas szintű tanácsot adni a szabad szoftverek igazságos figyelembe vételének biztosításához az IKT megoldások közbeszerzésekor. Az azonos feltételek biztosítása lehetővé teszi, hogy a megadott követelmények igazolhatók és kimenetalapúak legyenek, figyelembe véve az üzemeltetési és műszaki követelményeket és költségeket. A beszerzők nem nevezhetnek meg egy adott szoftverszállítót, vagy a kiírás dokumentációját nem írhatják ki úgy, hogy egy adott szállítót részesítsen előnyben. Ez az EU közbeszerzési szabályainak megsértése lenne.

A kormányzat nem részesíti előnyben a szabad szoftvereket a zárt forrásúakkal szemben, vagy fordítva. A kormányzati irányelv szerint azonban, ha nincs jelentős általános költségkülönbség a szabad és nem szabad szoftverek között, akkor a szabad szoftvert kell választani az eredendő rugalmassága miatt.

A szabad szoftverekkel kapcsolatos terméktámogatás és szolgáltatások ugyanúgy rendszerintegrátoroktól és független támogató és szolgáltató cégektől szerezhetők be. Minden esetben az EU közbeszerzési szabályait kell alkalmazni, az ár-érték arány és a teljes birtoklási költség felmérésekor.

Az IKT megoldásokat a legjobb gyakorlatnak megfelelően kell beszerezni. Ez az igények kimenetként való megadását jelenti. A kimeneten alapuló specifikáció, jól informált és részletes kimenettel együtt segít biztosítani, hogy a legjobb értéket nyújtó megoldás kerül beszerzésre, legyen az szabad vagy zárt szoftver.

A következő követelményeket kell figyelembe venni:

– Biztonság	– Karbantartási és támogatási igény
– Licenc skálázhatósága	– Újrafelhasználás
– Funkcionalitás	– Nyílt szabványoknak való megfelelés
– Felelősség korlátai	– Teljes birtoklási költség

Nyílt forrású lehetőségek

Az eszközkészlet bemutatja azokat a szabad szoftvereket, amelyek felhasználhatók a kormányzat számára. Ennek célja, hogy a kormányzati szereplők felhívhassák az IT beszállítók és integrátorok figyelmét a szabad szoftveres lehetőségek kiértékelésére megoldások és szolgáltatások tervezésekor. Ez nem jelenti azt, hogy valamely szállító vagy termék előnyben részesülne, mert a szabad szoftvereket bármely cég támogathatja, üzemeltetheti.

A kormányzat hisz abban, hogy a szabad szoftverek jelentős rövid- és hosszú távú költségcsökkentést képesek biztosítani. A kormányzati IT nem használ széles körben szabad szoftvereket. A kormányzat vezető rendszerintegrátorai és beszállítói nem veszik figyelembe rendszeresen és hatékonyan a szabad szoftveres megoldásokat, noha a meglévő irányelv ezt előírja. A szabad szoftverek kormányzati felhasználásának jelentős és változatos akadályai vannak, például a világos beszerzési segédletek hiánya, a szállítók ellenállása, licenckötelezettségekkel és szabadalmi problémákkal kap-

csolatos aggodalmak, a biztonsági akkreditációs folyamat félreértése, valamint a szabad szoftverek minőségével, támogatásával és fejlesztői ökoszisztémájával kapcsolatos mítoszok.

Ezen okok miatt került kiadásra a lehetőségek (szükségszerűen nem teljes) listája, amelynek célja informálni az új IT megoldások tervezési folyamatát, lehetőségeket javasolni az IT szolgáltatások vagy megoldások frissítéséhez, valamint a szabad szoftveres technológiát nem használó javasolt megoldások kiváltására.

Az eszközkészlet a következő szoftvertípusokra tesz javaslatot:

– Infrastruktúra és kiszolgáló	– Földrajz és térképészet
– Adat és adatbázis	– Biztonsági eszközök
– Middleware	– Irodai csomag
– Alkalmazáskiszolgálók	– Specialista alkalmazások
– Alkalmazásfejlesztés és tesztelés	– Oktatás és könyvtár
– Felhő	– Egészségügy
– Üzleti alkalmazások	– Szolgáltatásfelügyelet
– Hálózat	– Agilis fejlesztés és projektmenedzsment
– Web és webes alkalmazások	

Szoftverek felmérése kormányzati szempontból

Bemutat egy felmérési modellt a szoftverek – beleértve a szabad szoftvereket is – kiválasztásához a kormányzati és közszférában való felhasználásra.

Kevésbé használják a jobb ár-érték arányú szoftvereket a kormányzati és közszférában, illetve nincs konzisztens megközelítés a szoftverek kiválasztására, a kiválasztási folyamat áttekinthetőségét is javítani kell.

A szoftverek beszerzése előtt felmérendő szempontok:

- Érték és költség – a szoftver értéke és költsége nem csak a kezdeti telepítés során jelenik meg, hanem a más rendszerektől való függésén keresztül is. A szoftverek beszerzési árának összehasonlítása nem megfelelő, mert ez az ár manipulálható, és nem veszi figyelembe az élettartam során bekövetkező változásokat, valamint az élettartam végén a kivezetési és migrációs költségeket.
- Veszély – a szoftvereket és az azokat támogató szolgáltatásokat a tényleges és igazolható üzleti kockázatok és csak azok figyelembe vételével kell kiválasztani. A veszélyek túlbecslése indokolatlanul növelheti a költségeket, emiatt külön kell kezelni, hogy jobban megfeleljen a különböző forrású szoftvereknek. Ez az ár optimalizálása miatt fontos.
- Igények módosítása és tömegcikk – az üzleti igényeket módosítani kell, ha a módosítás jobb értéket eredményezhet a különböző szoftvermegoldásokból. Továbbá minél jobban eltérnek az üzleti igények a szélesebb piactól, az IT megoldások annál specializáltabbakká és így drágábbakká válnak. A tömegcikk IT egyben tömegcikk igényeket, technológiát és technológiahasználatot jelent.
- Technológiai frissítés – A szoftveres lehetőségeket nem csak új beruházásoknál, hanem technológiai frissítési pontok esetén is ki kell értékelni. A technológiai frissítéseket nem szabad csak a meglévő szoftverek újabb változataira való frissítésre használni.
- Újrafelhasználás és sokszínűség – Minisztériumok esetén általános stratégia a szoftverek újrafelhasználása és a technológiai többszörözés és sokszínűség csökkentése. Ezt a stratégiát azonban

az érték optimalizálására kell felhasználni. Más szóval az IKT stratégiába vagy a kívánt jövőbeli architektúrális állapotba nem illeszkedő technológiát nem szabad újrafelhasználni vagy bővíteni. Ez azt is jelenti, hogy hasonló funkciókra több szoftvert használni optimálisabb lehet, ha az elegendő felhasználási módok nem indokolják a drágább szoftvert. Például olcsóbb lehet egy licencköltségmentes szabad alkalmazáskiszolgálót használni majdnem minden minisztériumi funkcióra, míg a drágán licencelt alkalmazáskiszolgálót a kis számú kivételes igény kiszolgálására.

- Biztonság – A szabad szoftver mint kategória nem biztonságosabb vagy kevésbé biztonságos a zárt forrású szoftvereknél. Emiatt nem lehet kizárni a lehetőségek elemzéséből azon az alapon, hogy kevésbé biztonságos a zárt forrású megoldásoknál.
- Márka elismertsége és innováció – A márkák elismertségét önmagában nem lehet egyetlen szoftver beszerzésének indoklására sem felhasználni.